

بسیار در قانون مجازات اسلام

«تشریح و تفصیل واژگان، عبارات و اصطلاحات بکار رفته در قانون مجازات اسلامی ۹۲»

تألیف

پیمان حسین زاده
پژوهشگر دکتری حقوق کیفری
و جرم‌شناسی، مدرس دانشگاه

دکتر ایرج گلدوزیان
استاد دانشگاه تهران

سرشناسه	گلدوزیان، ایرج، ۱۳۱۶-
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام. / Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	بسیط در قانون مجازات اسلامی: «تشریح و تفصیل واژگان، عبارات و اصطلاحات بکار رفته در قانون مجازات اسلامی ۹۲»
مشخصات نشر	تألیف: ایرج گلدوزیان، پیمان حسین‌زاده
مشخصات ظاهری	تهران: جاودانه، جنگل، ۱۳۹۶
شابک	۲۰۰ ص.
وضعیت فهرست‌نویسی	۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۵۶۹-۲
یادداشت	وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
عنوان دیگر	کتابنامه
موضوع	تشریح و تفصیل واژگان، عبارات و اصطلاحات بکار رفته در قانون مجازات اسلامی ۹۲
موضوع	حقوق جزا- ایران- اصطلاح‌ها و تعبیرها
موضوع	Crime Law- Iran- Terminology
شناسه افزوده	حسین‌زاده، پیمان، ۱۳۵۸-
رده‌بندی کنگر	۱۳۹۶ ب۵۸/۳/۴۸۱ KMH۳۷۹۷
رده‌بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰
شماره کتابشناسی ملی	۴۹۱۰۳/۱

عنوان کتاب: بسیط در قانون مجازات اسلامی. تشریح و تفصیل واژگان، عبارات و اصطلاحات بکار رفته در قانون مجازات اسلامی ۹۲

تألیف: دکتر ایرج گلدوزیان، پیمان حسین‌زاده

ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۶

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۷۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۵۶۹-۲

[http:// www.jangal.com](http://www.jangal.com)

[email: info@junglepub.org](mailto:info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰

۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۰۵-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

..... وَلَا تَلْسُؤُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

«و حق را به باطل مپوشانید و حقیقت را پنهان نسازید و حال آنکه (به حقایق آن) واقفید.»

(بقره، آیه ۴۲)

مقدمه

پرواضح است که حکمت‌ها در پرتو گستره تکامل و پویایی خویش، ناگزیر از خلق و ایجاد مجموعه قواعد و مقرراتی بوده‌اند که تجلی‌گاه خواست آحاد جامعه در برقراری تعادل و نظم همگانی پایدار بین تمامی افراد، اقوام، جایل باشند. نکته آن اجتماع باشد. در این رهگذر، ضمانت اجراهایی با رنگ و بوی کیفر که حکایت از سلب بهر صورت و خشک قوه حاکمه با خاطیان و متجاسران به حقوق خصوصی و عمومی دارد رخ می‌بندد که ما اکنون از آن تعبیر به قانون مجازات، متصف به وصف «اسلامی» می‌نماییم. امتزاج و احتلاط رازگانه عبارات و اصطلاحات به کار رفته در این قانون با زبان عربی به شکل برجسته‌ای بر همگان و بدویز اهل حقوق، عیان است و موجه، زیرا قانون موصوف، ملهم از دین مبین اسلام و بالتبع مباحث مسلف و در حین حال، متنوع فقهی و فقه‌های منبعث از کتاب (قرآن)، سنت و إجماع می‌باشد تا خصیصه و برشت قابل اعتنایی را در مقایسه با قوانین دیگر بدان داده باشد.

بدون تردید، قدرت بر فهم حداکثری معنای چنین عباراتی که دگره اصلی مباحث حقوقی و بالاخص حقوق کیفری و قانون مادر در این حوزه که همانا «قانون مجازات اسلامی» است را به وجود آورده‌اند متوقف بر تأویل و تفسیر منطقی و علمی مصطلحات معنوی می‌باشد. بنابراین متعلم علم حقوق به عنوان اولین قدم می‌بایست با نحوه إعراب‌گذاری و تلفظ صحیح متون و نه صرف قانونی آشنا باشد. در این راستا و به عنوان اثری بدیع در حوزه حقوق جزا اقدام به خلق مجموعه‌ای تحت عنوان «قانون مجازات اسلامی معرب» (إعراب‌گذاری شده) گردید که خوشبختانه در سیه اعتماد مخاطبین محترم، مورد إقبال جامعه حقوقی نیز واقع شد ولیکن (با حفظ و نگهداشت خصیصه مورد اشاره) لزوم عینیت بخشیدن هر چه بیشتر بدین باور که قانون و به ویژه قانون مجازات اسلامی می‌بایست برای همگان و حتی آنانی که پیشینه ذهنی و مطالعاتی در خصوص مسائل حقوقی ندارند قابل فهم و هضم باشد رهنمونی گردید در تألیف اثر حاضر تا جدای از دانشجویان، وکلاء و قضات، غیر حقوقی‌ها نیز درک بهتر و منطقی‌تری از فحوای کلام قانون‌گذار در مورد مسائل ماهوی حقوق جزا داشته باشند.

هر چند ممکن است در بادی امر، مراجعه به متن کتاب و ملاحظه عدم رعایت ترتیب کلیشه‌ای الفبایی واژگان و عبارات مذکور، شائبه خروج از رسم اسلاف را به ذهن خوانندگان معزز متبادر سازد اما این اسلوب، ماحصل تأسی از ترتیب جای گرفتن مصطلحات مورد تشریح و توضیح در مواد قانونی بوده است که قطعاً به اساس کار، ایرادی وارد نخواهد ساخت.

در خاتمه ضمن تشکر از مساعدت‌های مسئولین و دست‌اندرکاران انتشارات جنگل - جاودانه بالاخص مساعی دوست و برادر بزرگوار، آقای امین لشکری و همچنین سرکار خانم جلالی که مجدانه یاری‌گر ما در به ثمر رسانیدن نوشته مهیا بوده‌اند خاطر نشان می‌سازد گزیده پیش روی، ممکن است بسان دیگر آثار و مصنوعات بشری، تهی از نقص و ایراد نباشد ولی با بهره‌مندی از نظرها، پیشنهادهای و انتقادهای سازنده و راه‌گشای شما بزرگواران انشاء... در چاپ‌های بعدی و با رفع کاستی‌های تعریف شده بر غنای هرچه بیشتر آن افزوده خواهد شد.

که تو خشنود باشی وما رستگار

خدایا چنان کن سرانجام کار

miramts@yahoo.com(Dr. Iradj Goldouzian)

payman-hosseinzadeh@yahoo.com

دکتر ایرج گلدوزیان

پیمان حسین زاده

پاییز ۱۳۹۶

فهرست مطالب

۱۱..... آدم ربایی.....	۱..... اقدامات تأمین و تحمیلی.....
۱۱..... اسید پاشی.....	۱..... آراء.....
۱۱..... استطاعت.....	۲..... اجرائیه.....
۱۱..... اطفال.....	۲..... اتباع.....
۱۲..... اخطار.....	۲..... اعاده.....
۱۲..... استعمال.....	۲..... ادله اثبات دعوی.....
۱۲..... استماع.....	۳..... اعضاء.....
۱۲..... استیفاء.....	۳..... انحلال (شخص حقوقی).....
۱۳..... اکراه.....	۳..... إصدار.....
۱۳..... اغفال.....	۳..... اسناد تجاری.....
۱۳..... اکتفاء.....	۴..... اشخاص حقوقی دولتی.....
۱۳..... اشد.....	۴..... اشخاص عمومی غیر دولتی.....
۱۳..... احراز.....	۴..... اعمال حاکمیت.....
۱۴..... افاق.....	۵..... آیین نامه اجرایی.....
۱۴..... استمداد.....	۵..... آزادی مشروط.....
۱۴..... اماره (فضایی).....	۵..... امین.....
۱۴..... اخبار.....	۶..... اعاده حیثیت.....
۱۴..... انکار.....	۶..... ابطال.....
۱۵..... اشتهار.....	۶..... اتسداد (حساب جاری).....
۱۵..... امور حسبی.....	۷..... افساد فی الارض.....
۱۵..... ارش.....	۷..... ارتشاء.....
۱۶..... إرعاب.....	۸..... إختلاس.....
۱۶..... اغفال.....	۸..... إعمال نفوذ بر خلاف حق.....
۱۶..... إحصان.....	۸..... اخذ پورسانت.....
۱۷..... ارش البکاره.....	۹..... إخلال (در نظام اقتصادی کشور).....
۱۸..... أنظار.....	۱۰..... إقرار.....
۱۸..... إحراق.....	۱۰..... إقامتگاه.....
۱۸..... إشاعة.....	۱۰..... افراد واجب النفقه.....
۱۹..... اشتباه در هویت.....	۱۱..... إلغاء (لغو).....
۱۹..... إضطراب.....	

«ت»

۳۳	تبرئه
۳۳	تخفیف (مجازات)
۳۴	تعلیق (اجرای مجازات)
۳۴	تعدد (مجازات)
۳۶	تصدی
۳۶	تجانی (در معاملات دولتی)
۳۷	تعديات مأموران دولتی
۳۸	تصرف غیرقانونی در اموال عمومی یا دولتی
۳۸	تقلیل
۳۹	تحصیل أدله
۳۹	تعویق (صدور حکم)
۴۰	تعویق ساده
۴۰	تعویق مراقبتی
۴۰	تأمین
۴۰	تدابیر معاضدتى
۴۱	تشکیل یا اداره مراکز فساد و فحشاء
۴۱	تمامیت ارضی
۴۱	تعذر (اجرای مجازات)
۴۲	تفهم
۴۲	تأدیب
۴۲	تکرار (جرم)
۴۳	تقلیل
۴۳	تحقیقات محلی
۴۴	توبه
۴۵	ظاهر (به توبه)
۴۵	تعزات منصوص شرعی
۴۶	تعمیر (بنایی)
۴۶	تعیین
۴۶	تهدید
۴۶	تطمیع
۴۶	تحریک
۴۷	تقدم یا اقتران زمانی
۴۸	تفخید
۴۸	تداخل (جنايات)
۴۹	تحصیل علم
۴۹	توکیل
۵۰	تعذر
۵۰	تکدی
۵۰	تحمل شهادت
۵۰	تصدیق
۵۰	تدخین
۵۱	تابعیت

۲۰	ایتان (سوگند)
۲۰	اشتراک
۲۰	اِرت
۲۱	استیذان
۲۱	اِذن
۲۱	ایذاء
۲۱	إزدحام
۲۲	إغواء
۲۲	أقل الأمرین
۲۲	أرنج
۲۲	إزاله بکارت
۲۲	إفضاء
۲۳	إغماء
۲۳	إخفات
۲۳	إنزال

«ب»

۲۴	بزهکار
۲۴	بیت المال
۲۵	بازداشت بدل از جزای نقدی
۲۵	بزه دیده
۲۵	بازجویی
۲۶	بی احتیاطی
۲۶	بی مبالاتی
۲۶	بَین
۲۶	بلا معارض
۲۶	بَینه
۲۶	باغی
۲۷	برائت
۲۷	بقاء
۲۷	بول
۲۸	باکره
۲۸	بغی
۲۹	بسنده

«پ»

۳۰	پیشینه (کیفری)
۳۰	پولشویی
۳۱	پرده گوش
۳۱	پزشکی قانونی
۳۱	پورسانت

۶۹	حصول
۶۹	حجر
۷۰	حیض
۷۰	حلول (روح)
۷۱	حیات غیر مستقر
۷۱	حدقه
۷۲	حال بودن دیه
۷۲	حرز
۷۳	حفر کردن

«خ»

۷۴	خدمات دولتی و عمومی
۷۴	خسارت
۷۴	خطای محض
۷۵	خطر شدید فعلی
۷۵	خوف عقلایی
۷۵	خصوصیت
۷۵	خنثای ملحق به مرد
۷۶	ختنه گاه

«د»

۷۷	دیه
۷۷	داستان
۷۸	دوره مراقبت
۷۸	دادرسی
۷۸	دستگاه
۷۹	دفاع
۷۹	دفاع و مدد
۷۹	دخول
۷۹	دبر
۸۰	دایه
۸۰	دفع اتهام
۸۰	در حکم مرده
۸۰	دامغه
۸۰	دامیه
۸۰	دیون
۸۰	دنده
۸۱	دمیده شدن روح
۸۱	دنیالچه
۸۱	داوری

«ذ»

۸۲	ذمی
----	-----

۵۱	تباخی
۵۲	تمکن
۵۲	ترکه
۵۲	تراضی
۵۲	ترقوه
۵۳	تعزیرات
۵۳	تغلیظ
۵۳	تغلیظ سوگند (قسم)
۵۳	تغلیظ دیه
۵۴	تفصیل
۵۴	تسبیب (در جرم)
۵۵	توریه

«ج»

۵۶	جرم
۵۷	جنایت
۵۷	جزایی
۵۷	جعل
۵۸	جزای نقدی
۵۹	جرائم گمرکی
۵۹	جرائم مالیاتی
۶۰	جرائم سازمان یافته
۶۱	جلب
۶۱	جنون
۶۳	جلد
۶۳	جهل به حکم
۶۳	جرح
۶۳	جرح و تعدیل
۶۴	جلاله
۶۴	جماع
۶۴	جائفه
۶۴	جوارح
۶۴	جد (پدری)
۶۴	جنایت بر میت (مرده)

«ح»

۶۶	حدود
۶۷	حقوق اجتماعی
۶۷	حبس (دائم)
۶۸	حرمت (شرعی)
۶۸	حق ا
۶۸	حق الناس
۶۹	حکم

۱۰۲	شاکی
۱۰۲	شبهه
۱۰۳	شهود
۱۰۳	شلاق (حدی و تعزیری)
۱۰۳	شروع به جرم
۱۰۴	شرکت در جرم
۱۰۴	شبه عمد
۱۰۵	شهادت
۱۰۵	شهادت بر شهادت
۱۰۵	شلل
۱۰۶	شب کوری

«ص»

۱۰۷	صلاحیت
۱۰۷	صغر
۱۰۷	صدق (گفتار)
۱۰۸	صلب

«ض»

۱۰۹	ضبط (أشیاء و أموال)
۱۱۰	ضرر و زیان
۱۱۰	ضمان
۱۱۰	ضابطان دادگستری
۱۱۱	ضاحک
۱۱۱	ضرس
۱۱۱	ذبط (ادار یا مدفوع)

«ط»

۱۱۲	طهرت مبدء
۱۱۲	طفل مبرر
۱۱۳	طفل غیر مبرر
۱۱۳	طبقات ارث
۱۱۳	طنین (صدا)

«ع»

۱۱۴	عهدنامه (ها)
۱۱۴	عمد
۱۱۴	عجز
۱۱۴	عفو
۱۱۵	عدول (از گذشت)
۱۱۵	عنف
۱۱۵	عملیات اجرایی (جرم)
۱۱۵	عدم رعایت نظامات دولتی

«ر»

۸۴	رابطه علیت
۸۴	رشاء
۸۵	رشد (عقل)
۸۵	رجم
۸۶	رجوع از شهادت
۸۷	ربایش
۸۷	رمق
۸۷	رتقاء

«ز»

۸۸	زائل (شدن)
۸۸	زناء
۸۹	زانی
۸۹	زانیه
۸۹	زنای به عنف

«س»

۹۰	سقوط مجازات
۹۰	سرپرست قانونی (طفل)
۹۱	سلاح
۹۱	سرقت
۹۱	سرقت مسلحانه
۹۳	سرقت مقرون به آزار
۹۴	سنخیت
۹۴	سلطه
۹۴	سلب حیات
۹۴	سردستگی
۹۵	سفیه
۹۵	ساهی
۹۵	سهو
۹۶	سوگند
۹۶	سریع الفساد
۹۷	سفلیس
۹۸	سب نبی
۹۹	سبق لسان
۹۹	سرایت (جنایت)
۹۹	سلس
۱۰۰	ساعده

«ش»

۱۰۱	شریک (شرکاء)
۱۰۲	شخص حقوقی

۱۶۰	معلق
۱۶۰	معلق علیه
۱۶۰	مسموع
۱۶۰	متضرر
۱۶۰	مطلع
۱۶۰	معاینه (محلی)
۱۶۰	موکول
۱۶۰	محارب
۱۶۱	ملفی
۱۶۱	(به) مجرد
۱۶۱	محرز
۱۶۱	مسامحه (مسامحت)
۱۶۱	مسکرات
۱۶۱	مسلوب الاختیار
۱۶۱	موکل
۱۶۲	مولی علیه
۱۶۲	مساحقه
۱۶۲	مفید علم
۱۶۳	مجنون ادواری
۱۶۳	مصدوم (شدن)
۱۶۳	متضرر
۱۶۳	محارم
۱۶۳	محصن
۱۶۳	محصنه
۱۶۳	میت
۱۶۳	مبارت
۱۶۴	مهرالثل
۱۶۴	مغفل
۱۶۴	مردور
۱۶۴	مقدوف
۱۶۴	متظاهر (به) (نوا)
۱۶۴	مالیت (داشتن)
۱۶۴	مسروق (مسروقه)
۱۶۴	مغصوب
۱۶۵	مباشر
۱۶۵	مراوده
۱۶۵	موضع (آسیب)
۱۶۵	متوالی
۱۶۵	مصالحه
۱۶۵	مستأمن
۱۶۵	معاهد
۱۶۵	مکافات
۱۶۵	موضحه

۱۴۲	لاله گوش
۱۴۲	لکنت زبان
۱۴۳	لامسه
۱۴۳	لواط

«م»

۱۴۵	مسئولیت کیفری
۱۴۵	مجازات
۱۴۶	مسکوکات
۱۴۶	مصونیت
۱۴۶	مصونیت سیاسی
۱۴۷	مصونیت پارلمانی
۱۴۷	منع تعقیب
۱۴۸	موقوفی تعقیب
۱۴۸	موقوفی اجرای مجازات
۱۴۹	مرور زمان
۱۴۹	منافع
۱۴۹	مقدر
۱۵۰	محرمات شرعی
۱۵۰	مقررات حکومتی
۱۵۰	مصادره اموال
۱۵۱	منافی عفت
۱۵۱	مجازات‌های اصلی
۱۵۲	مجازات‌های تبعی
۱۵۲	مجازات‌های تکمیلی (تتمیمی)
۱۵۳	مفاد
۱۵۳	مجازات‌های سالب حیات
۱۵۳	مجنی علیه
۱۵۳	مدعی خصوصی
۱۵۳	موقوف
۱۵۳	متولی
۱۵۴	محاربه
۱۵۴	معاون (جرم)
۱۵۵	مواد روان گردان (توهم زا)
۱۵۷	مشروبات الکلی
۱۵۷	مهمات
۱۵۸	مجازات‌های جایگزین حبس
۱۵۹	مندرج
۱۵۹	مضر
۱۵۹	موازین اسلامی
۱۵۹	منوط
۱۶۰	منجز
۱۶۰	مشروط

۱۷۳	نافذه
۱۷۳	نقصان
۱۷۳	نخاع
۱۷۴	نطق
۱۷۴	نطفه
۱۷۴	نسخ (قانون)

«ه»

۱۷۵	هزینه‌های متعارف
۱۷۵	هیأت منصفه
۱۷۵	همجنس‌گرایی
۱۷۶	هتک حرز
۱۷۶	هتک میت

«و»

۱۷۷	ولی
۱۷۷	وسایل موتوری
۱۷۷	وراث قانونی
۱۷۷	وحدت قصد
۱۷۸	وکیل
۱۷۸	وطی به شبهه
۱۷۸	وقف عام (وقف بر جهات عامه)
۱۷۸	وجه ال‌سالحه
۱۷۹	وکیل عام
۱۷۹	وکیل خاص
۱۷۹	وضع مال
۱۷۹	وسیله نقلیه
۱۷۹	وثوق

«ی»

۱۸۰	ید
-----	----

۱۶۶	ملاحمه
۱۶۶	مأمومه
۱۶۶	منقله
۱۶۶	متعذر
۱۶۶	مثله (کردن)
۱۶۶	محکوم له
۱۶۶	موازین (فنی)
۱۶۶	معبر
۱۶۶	ملازمه
۱۶۷	مقعد
۱۶۷	محیط (به قلب)
۱۶۷	مکره
۱۶۷	مضغه
۱۶۷	مشتبه

«ن»

۱۶۸	نظامات دولتی
۱۶۸	نفس
۱۶۸	نفس (عمل)
۱۶۸	نفاس
۱۶۸	نفی بلد
۱۶۹	ناظر (موقوفات عام)
۱۶۹	نام (اسم) تجارتي
۱۷۰	نهادهای حمایتی
۱۷۱	نفاقه
۱۷۱	نظام نیمه آزادی
۱۷۲	نابالغ
۱۷۲	نیابت قضایی
۱۷۲	ندامت
۱۷۲	نفی
۱۷۲	نصاب
۱۷۲	نشر اکاذیب
۱۷۳	نکول (از سوگند)
۱۷۳	نسب مشروع

۱۸۱	منابع و مآخذ
-----	--------------